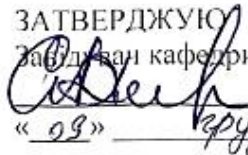

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра механічної та електричної інженерії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідуючий кафедрою
 Станіслав ПОПОВ
« 09 » грудня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці

освітньо-професійна програма	Економіка підприємства
спеціальність	051 Економіка
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	бакалавр
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій	

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка

Мова викладання: державна

Розробник: Дрожжана Ольга, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії

«09» грудня 2024 року

 Ольга ДРОЖЖАНА

Схвалена на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії
протокол від 09 грудня 2024 року № 5

Погоджено гарантом освітньої програми Економіка підприємства

«23» грудня 2024 року

 Ольга ДИВНИЧ

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Економіка»

протокол від 23 грудня 2024 року № 4

 Ольга ДИВНИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (<i>обов'язкова</i> чи <i>вибіркова</i>)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 (051ЕКОН_бд_2023) 1 (051ЕКОН_бд_2024[1])
Семестр	2
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Надання сучасних теоретичних знань, формування умінь і навичок, необхідних майбутнім фахівцям для ефективного вирішення питань безпеки життєдіяльності та охорони праці у сфері їх професійної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Правознавство», «Системи технологій», навчальна практика «Системи технологій».

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

Спеціальні:

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

5. Програмні результати навчання:

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні	Знати закономірності формування, розвитку і стійкого функціонування систем різного рангу та їх взаємовідносини для встановлення комфортних умов існування людини. Знати оточуюче середовище людини, яке обумовлене сукупністю діючих факторів – природного, техногенного, соціального та іншого характеру, а також їх здатність впливати на людину і її здоров'я. Вміти ідентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву. Володіти прийомami визначення небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів, що породжуються джерелами небезпек. Здійснювати прогнозування можливостей і наслідків впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини. Використовувати нормативно-правову базу захисту особистості, прав особи на працю, безпечні та нешкідливі умови праці, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях умов існування людини, її праці та професійному спілкуванні.

6. Методи навчання:

Словесні методи: лекція; *практичні методи* – практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою, нормативними документами; *наочні методи:* ілюстрування, демонстрування; *комп'ютерні, мультимедійні методи:* використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента; *методи письмового контролю:* тестування.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Актуальність сучасного стану безпеки життєдіяльності. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Структура системи безпеки життєдіяльності та індикатори загального людського розвитку. Безпека в системі «людина-техніка-середовище». Таксономія небезпек. Методологічні основи безпеки життєдіяльності.

Поняття ризику. Види ризиків. Оцінка ризику. Управління ризиком. Концепція прийнятності ризику. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Природні та техногенні небезпеки.

Небезпечні геологічні процеси і явища. Небезпечні метеорологічні явища. Небезпечні гідрологічні процеси та явища. Пожежі в екосистемах. Біологічні небезпеки. Негативний вплив космічних випромінювань. Правила поведінки під час природних небезпек.

Аварія, види аварій. Катастрофа. Хімічні аварії. Радіаційні аварії. Гідродинамічні аварії. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи. Антропогенний вплив на навколишнє середовище.

Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки

Тема 3. Соціально-політичні небезпеки.

Соціальні небезпеки, їх класифікація. Причини соціальних небезпек. Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини: злочинність, алкоголізм, наркоманія, куріння, соціальні хвороби. Соціальні конфлікти. Синдром натовпу. Політичні небезпеки. Тероризм. Війна. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.

Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Оцінка небезпечних факторів середовища за допомогою органів чуття. Види поведінки людини та її психічна діяльність. Психологічна реакція людей на небезпеку. Психофізіологічні фактори небезпек. Психологічна надійність людини та її роль у дотриманні заходів безпеки. Стресостійкість.

Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.

Поняття здоров'я. Принципи здорового способу життя. Вплив негативних факторів середовища на здоров'я людини. Рухова активність і здоров'я. Безпека харчування.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.

Менеджмент безпеки. Механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і зниження наслідків надзвичайних ситуацій. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайних ситуаціях. Органи управління, сили і ресурси для попередження та реагування на надзвичайні ситуації.

Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні надзвичайних ситуацій.

Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій. Навчання населення діям та способам захисту у разі виникнення надзвичайних ситуацій та аварій.

Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.

Сучасний стан охорони праці. Законодавча та нормативна база України з питань охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Відповідальність за порушення вимог законодавства з охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Нормування робочого часу та часу відпочинку.

Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності. Сутність та напрями корпоративної соціальної відповідальності у соціально-трудових відносинах. Механізми реалізації корпоративної соціальної відповідальності у сфері охорони праці. Соціальний пакет як складова корпоративної соціальної відповідальності. Відображення питань корпоративної соціальної відповідальності перед працівниками у міжнародних стандартах. Сутність та функції екологічної відповідальності.

Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.

Управління охороною праці на підприємстві. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Служба охорони праці. Контроль за станом охорони праці на підприємстві. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Атестація робочих місць за умовами праці. Навчання з питань охорони праці. Кольори та знаки безпеки. Засоби індивідуального та колективного захисту.

Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань

Травматизм і професійні захворювання працюючих, як одна із найважливіших медико-соціальних проблем сьогодення. Законодавче та нормативно-правове забезпечення та профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.

Виробничі травми, профзахворювання, нещасні випадки пов'язані з виробництвом. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків.

Основні заходи профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності.

Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.

Праця та її фізіолого-психологічні особливості. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці та виробнича санітарія. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Мікроклімат робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Шум, вібрація, електромагнітні поля та випромінювання, дія на організм людини, методи та засоби захисту персоналу від їх дії. Санітарно-гігієнічні вимоги до офісних приміщень та організація праці на робочому місці.

Тема 11. Основи виробничої безпеки

Вимоги безпеки при роботі з офісною технікою.

Електробезпека. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Напруга кроку та дотику. Електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

Правила пожежної безпеки в Україні. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Навчання з питань пожежної безпеки.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (051ЕКОН_бд_2023) (051ЕКОН_бд_2024 [1])			
	Усього	у тому числі		
		л	п	с.р
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	7	2	-	5
Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	7	-	2	5
Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	7	-	2	5
Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	7	2	-	5
Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	7	-	2	5
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	7	2	-	5

Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	9	2	2	5
Тема 8. Організація охорони праці на підприємствах. Навчання з питань охорони праці.	7	2	-	5
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	7	2	-	5
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії .	9	2	2	5
Тема 11. Основи виробничої безпеки.	9	2	2	5
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	7		2	5
Усього годин	90	16	14	60

8.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма (051ЕКОН_бд_2023) (051ЕКОН_бд_2024 [1])
1	Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	2
2	Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	2
3	Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	2
	Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	
4	Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	2
	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	
5	Санітарно-гігієнічні вимоги до офісних приміщень та організація праці на робочому місці	2
	Тема 11. Основи виробничої безпеки.	
6	Вимоги безпеки при роботі з офісною технікою.	2
7	Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	2
	Разом	14

9.Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		(051ЕКОН_бд_2023) (051ЕКОН_бд_2024 [1])
	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	
1	Ризик як кількісна оцінка небезпек	5
	Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	
2	Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки.	5
	Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	
3	Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини	5
	Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	
4	Стресостійкість.	5

	Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	
5	Безпека харчування	5
	Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	
6	Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій	5
	Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці . Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	
7	Сутність та функції екологічної відповідальності	5
	Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	
8	Засоби індивідуального захисту. Кольори та знаки безпеки.	5
	Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань	
9	Дослідження виробничого травматизму та профзахворювань	5
	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	
10	Шум, вібрація, електромагнітні поля та випромінювання, дія на організм людини, методи та засоби захисту персоналу від їх дії.	5
	Тема 11. Основи виробничої безпеки	
11	Електрозахисні засоби і заходи	5
	Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	
12	Пожежна сигналізація. Засоби та системи пожежогасіння	5
	Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні	Поточний контроль: виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів Семестровий контроль: екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і пудсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання

здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану - **екзамен**.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів		Виконання завдань самостійної роботи	Екзамен	
		№1	№2			
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	-	20		2		2
Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	2			2		4
Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	2			2		4
Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	-			2		2
Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	2			2		4
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	-	20		2		22
Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	2		22	2		4
Тема 8. Організація охорони праці на підприємствах. Навчання з питань охорони праці.	-			2		2
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	-			2		2
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії .	2			2		4
Тема 11. Основи виробничої безпеки.	2			2		4
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	2		22	2		26
Екзамен					20	20
Разом	14	20	22	24	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали	Студент правильно виконав практичне завдання, спроможний пояснити методику її розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату, бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок. Показує високий рівень, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент володіє вміннями використати набуті знання з навчальної дисципліни в практичній діяльності та при вивченні наступних предметів.
1 бал	Студент практичне завдання виконав повністю, але з деякими огріхами, в цілому відповів на поставлені запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю. Показує достатній рівень, що в основному забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни. Студент в основному володіє вміннями використати набуті знання з навчальної дисципліни в практичній діяльності та при вивченні наступних предметів.
0 балів	Студент практичне завдання не виконав, не опанував навчальний матеріал з теми дисципліни, дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел, практичні навички не сформовані, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів

Вид контролю: розв'язування тестів

Кількість заходів: 2

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з тем дисципліни.

Час виконання: перше тестування - 20 хв. друге – 20 хв.

Структура тестів: перше тестування складається з 22 завдань, друге – з 22.

Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 бал	Правильна відповідь на питання тесту
0 балів	Неправильна або відсутня відповідь на питання тесту

Кількість балів	Критерії оцінювання (тестовий контрольний захід № 1)
20-18 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про високий рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
17-15 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про достатній рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
14-11 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про середній рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
0-10 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про незадовільний рівень знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Кількість балів	Критерії оцінювання (тестовий контрольний захід № 2)
22-20 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про високий рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
19-16 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про достатній рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
15-12 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про середній рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
0-11 балів	Відповіді на питання тестів свідчать про незадовільний рівень знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бали	Завдання виконане в повному обсязі, має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і практичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє створювати та розв'язувати проблеми; робить висновки і пропонує рішення для складних навчальних і виробничих ситуацій; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: високий – здатність працювати автономно та володіння умінням творчо-пошукової діяльності.
1 бали	Завдання виконано не в повному обсязі й відзначається неповнотою викладу думок; висновки мають поверхневий характер; зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію може під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях. Рівень сформованості фахових умінь: середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань
0 балів	Завдання самостійної роботи не виконані, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

**Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти на
(форма семестрового контролю – екзамен)**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	8-7	Питання розкрито у повному обсязі, наявні елементи аналізу, самостійне бачення та наведені практичні приклади; вільно відповідає на додаткові (уточнювальні) запитання. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання
	6-5	Загалом правильно викладена сутність питання, але без наведення прикладів / особистого бачення; відповідає на уточнюючі запитання. Здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	4-3	У змісті відповіді спостерігаються помилкові судження, недостатньо повна відповідь, здобувачеві складно навести приклади, але загалом він орієнтується в сутності питання; відповіді на запитання є неповними / загальними. Здобувач демонструє середній (задовільний) рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
	0-2	Питання не розкрито або здобувач дуже слабо орієнтується у змісті питання; не може дати відповіді на додаткові запитання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
Для 1-го тестового питання	4	Відповіді на питання тестів свідчать про високий рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
	3	Відповіді на питання тестів свідчать про достатній рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
	2	Відповіді на питання тестів свідчать про середній (задовільний) рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.
	0-1	Відповіді на питання тестів свідчать про незадовільний рівень знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Примітка: Екзамен складається з двох теоретичних питань та тестового завдання з 4 питань (1 правильне питання 1 бал). Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; DVD плеєр – 1 шт.; презентації.

Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчально-наукова лабораторія охорони праці.

13. Політика навчальної дисципліни

1. Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної

дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отриманий результат у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточним.

2. Щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

3. Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

4. Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

5. Щодо оскарження результатів оцінювання:

Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувач вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бочарова Н. А. Екологічний аспект корпоративної соціальної відповідальності підприємств. Економіка транспортного комплексу. 2020. № 35. С. 32-47. URL: <https://surl.li/rynnua>

2. Гороховський Є. Ю. Безпека життєдіяльності : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх спеціальностей. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 108 с. URL: <http://surl.li/vpzvuo>

3. Екологічна та техногенна безпека промислових об'єктів та технологій: навч. посіб. / А. Г. Мнухін, Ю. В. Куріс, Н. О., Мнухіна, О. Б. Матяшева, А. А. Гітуляр; Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 196 с. URL: <https://surl.li/ebxlab>

4. Кошель В. І., Сав'юк Г. П., Дзундза Б. С. Основи охорони праці: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2020, 182 с. URL: <http://surl.li/rjtrq>

5. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 267 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41133/1/Bezpeka_pidruchnyk.pdf

6. Мелех Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219 с. URL: <http://surl.li/necmf>.

7. Пожарова О. В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса. 2022. 86 с. URL: <https://surl.li/ccubgnhg>

8. Сокурєнко В. В., Бандурка О. М., Бортник С. М. Безпека життєдіяльності та охорона праці: підручник. Харків: ХНУВС, 2021. 308 с. URL: <https://surl.li/acdlgi> tent

Допоміжні

1. Березуцький В. В., Березуцька Н. Л., Богодист А. О. Безпека людини у сучасних умовах: монографія. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2018. 208 с. URL: <https://surl.li/hfpzdf>

2. Дикань С. А., Іваницька І. О. Безпека людини: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 279 с. URL: <https://surl.li/vyppta>

3. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2016. 222 с. URL: <https://surl.li/lkvife>

4. Стиценко Т. Є., Пронюк Г. В., Сердюк Н. М., Хондак І. І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с. URL: <https://surl.li/zuqwy1>

5. Конституція України (редакція від 01.01.2020). URL: <https://surl.li/wqkhbd> (дата звернення 22.08.2024)

6. Кодекс законів про працю: закон України із змінами від 31.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 22.08.2024)

7. Про охорону праці: Закон України від 21.11.2002, № 229-IV із змінами від 31.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення 24.08.2024)

8. Про службу охорони праці: Типове положення від 15.11.2004, № 255 із змінами від 14.04.2017р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1526-04> (дата звернення 24.08.2024)

9. Про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці: Типове положення від 26.01.2005, № 15 із змінами від 21.10.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0231-05> (дата звернення 23.08.2024)

10. Про порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: Типове положення від 17.04.2019р., № 337. URL: <https://surl.li/gtodem> (дата звернення 24.08.2024).

11. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 01.10.2023 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (дата звернення 26.08.2024)

12. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу: Державні санітарні норми та правила від 08.04.2014р. № z0472-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text> (дата звернення 26.08.2024)

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua/> (дата звернення 27.08.2024)

2. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://www.dsns.gov.ua/> (дата звернення 27.08.2024)